

|                 |    |
|-----------------|----|
| OD AUTORA ..... | 11 |
|-----------------|----|

## I. KOMUNIKOWANIE I MEDIA

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| KOMUNIKOWANIE I NARODZINY MEDIÓW .....                 | 23 |
| Człowiek-komunikator ( <i>homo communicans</i> ) ..... | 23 |
| Komunikowanie jako proces .....                        | 26 |
| Mowa utrwalona .....                                   | 29 |
| „Media” i terminy pokrewne .....                       | 31 |
| Model przekazu informacji .....                        | 34 |
| Media masowe .....                                     | 36 |
| Media społeczne (społecznościowe) .....                | 40 |
| PRAWA MEDIÓW MARSHALLA MCLUHANA I KASKADOWA            |    |
| EWOLUCJA WEDŁUG ROBERTA LOGANA .....                   | 41 |

## II.

## MEDIAMORFOZY I TRANSFORMACJE SPOŁECZNE

|                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------|----|
| WIELKIE OKRESY ZMIAN MEDIALNYCH .....                           | 47 |
| MEDIAMORFOZA JAKO SYMBIOTYCZNY ROZWÓJ MEDIÓW ....               | 57 |
| Techniki medialne i ich konsekwencje społeczne .....            | 60 |
| Poszukiwanie nazwy dla nowego społeczeństwa .....               | 64 |
| Krzemowi samuraje i ich społeczeństwo .....                     | 67 |
| Społeczeństwo sieciowe .....                                    | 68 |
| Narodziny społeczeństwa medialnego .....                        | 71 |
| GENEZA MEDIÓW – UTRWALANIE I POWIELANIE SŁOWA .....             | 75 |
| Protomedia – <i>homo loquens</i> , czyli człowiek mówiący ..... | 75 |

|                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Pierwsza mediamorfoza – <i>homo scribens</i><br>(człowiek piszący) .....                                               | 78  |
| Od rysunku do hieroglifów .....                                                                                        | 78  |
| Alfabet jako rewolucja komunikacyjna .....                                                                             | 80  |
| Kamień i papier – czas czy przestrzeń? .....                                                                           | 83  |
| Od papirusu do kodeksu .....                                                                                           | 84  |
| Dylemat – zwój czy kodeks? .....                                                                                       | 85  |
| Biblioteka .....                                                                                                       | 85  |
| Benedyktyńska cierpliwość w <i>scriptorium</i> .....                                                                   | 87  |
| Druga mediamorfoza – <i>homo lector</i> (człowiek czytający) .....                                                     | 88  |
| Chińska tradycja i europejska przedsiębiorczość .....                                                                  | 88  |
| Gutenberg i jego ruchome czcionki .....                                                                                | 89  |
| Cenzura druków .....                                                                                                   | 93  |
| Mechaniczne pisanie .....                                                                                              | 97  |
| EWOLUCJA I EKSPANSJA MEDIÓW – POCZĄTKI CYWILIZACJI<br>MEDIALNEJ .....                                                  | 99  |
| Trzecia mediamorfoza – prasa jako propaganda<br>i informacja dla mas, <i>homo politicus</i> (człowiek polityczny) .... | 99  |
| Rozkwit propagandy .....                                                                                               | 99  |
| Prasa jako źródło informacji .....                                                                                     | 102 |
| Prasa i cenzura w dawnej Polsce .....                                                                                  | 103 |
| Profesjonalizacja prasy .....                                                                                          | 105 |
| Od pras Gutenberga do maszyn rotacyjnych –<br>prasa masowa .....                                                       | 108 |
| Od gazety elitarnej do tabloidu .....                                                                                  | 110 |
| Media jako nośniki reklamy .....                                                                                       | 112 |
| Czwarta mediamorfoza – ikonosfera dla mas, <i>homo videns</i><br>(człowiek patrzący) .....                             | 117 |
| Magazyny ilustrowane – kultura dla dam .....                                                                           | 117 |
| Fotografia – obraz światłem rysowany .....                                                                             | 119 |
| Bracia Lumière – narodziny kina .....                                                                                  | 123 |
| Od kinoteatru do kina domowego .....                                                                                   | 125 |
| Gatunki filmowe .....                                                                                                  | 126 |
| Elektroniczny gość w domu .....                                                                                        | 128 |
| Telewizja kablowa .....                                                                                                | 131 |
| Telewizja satelitarna .....                                                                                            | 133 |

|                                                                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Piąta mediamorfoza – muzyka i mowa dla mas,<br><i>homo audiens</i> (człowiek słuchający) .....            | 134 |
| Nagrywanie dźwięku .....                                                                                  | 134 |
| Nagrywanie muzyki .....                                                                                   | 138 |
| Szósta mediamorfoza – łączność dla ludzi,<br><i>homo communicativus</i> (człowiek komunikujący się) ..... | 140 |
| Telegraf – wiktoriański internet .....                                                                    | 140 |
| Radio jako telegraf bez drutu .....                                                                       | 144 |
| Od radiotelegrafu do radiofonii .....                                                                     | 146 |
| Rodzaje fal radiowych .....                                                                               | 147 |
| Faks – błyskawiczna transmisja obrazów .....                                                              | 149 |
| Łączność i telewizja z kosmosu .....                                                                      | 150 |
| IMPLOZJA I EKSPLOZJA MEDIÓW – PLATFORMA CYFROWA ...                                                       | 153 |
| Siódma mediamorfoza – ucyfrowienie mediów,<br><i>homo digitalis</i> (człowiek cyfrowy) .....              | 153 |
| Supermaszyna: droga rozwojowa komputera .....                                                             | 153 |
| Abakus i arytmometr – pierwsze przyrządy liczące .....                                                    | 153 |
| Babbage i jego prototypy komputera .....                                                                  | 154 |
| Konstruktorzy maszyn liczących .....                                                                      | 156 |
| Komputer jako maszyna uniwersalna .....                                                                   | 164 |
| Kodowanie analogowe i cyfrowe .....                                                                       | 167 |
| Fonografia cyfrowa .....                                                                                  | 172 |
| Fotografia cyfrowa .....                                                                                  | 175 |
| Holografia i obraz trójwymiarowy .....                                                                    | 176 |
| Doskonalenie obrazu telewizyjnego .....                                                                   | 178 |
| Cyfrowa konwergencja mediów .....                                                                         | 179 |
| Od jednokierunkowych mediów masowych<br>do mediów interakcyjnych .....                                    | 180 |
| Ósma mediamorfoza – sieciowanie mediów,<br><i>homo internetus</i> (człowiek surfer) .....                 | 182 |
| Krótki kurs historii internetu .....                                                                      | 182 |
| Ontologia internetu, czyli sieć czy nie sieć .....                                                        | 185 |
| Dziewiąta mediamorfoza – mobilność medialna,<br><i>homo mobilis</i> (człowiek mobilny) .....              | 188 |
| Telefon oderwany od drutu .....                                                                           | 188 |
| Mobilność i przenośność .....                                                                             | 189 |

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Samochodowe radio cyfrowe .....                                                                  | 193 |
| Połączenia bezprzewodowe i <i>bluetooth</i> .....                                                | 195 |
| Dziesiąta mediamorfoza – w stronę metawersum,<br><i>homo somnians</i> (człowiek marzyciel) ..... | 197 |
| Fundament – cyfrowa i informatyczna konwergencja<br>telekomunikacyjna i medialna .....           | 197 |
| Ciemniejsza strona smartfonowej rewolucji .....                                                  | 199 |
| Platformizacja mediów .....                                                                      | 201 |
| Chmury i farmy serwerów .....                                                                    | 204 |
| <i>Big data</i> i datafikacja .....                                                              | 206 |
| Internet w każdej chacie na całym świecie .....                                                  | 209 |
| W stronę metawersum oraz AI-chatbotów<br>konwersacyjnych, GPT i dalszej cyfryzacji .....         | 210 |
| Ewolucja chatbotów konwersacyjnych –<br>od Elizy do Barda (ChatGPT) .....                        | 211 |
| Ogólna charakterystyka najnowszej generacji<br>chatbotów .....                                   | 215 |
| Eliza, Alexa, ChatGPT – co je łączy, a co dzieli? .....                                          | 215 |
| Kto bardziej konfabuluje – ChatGPT Claude<br>czy Bard? .....                                     | 218 |

### III. MEDIATYZACJA WSZYSTKIEGO, WSZĘDZIE, WSZYSTKO NARAZ – NA DOBRE I NA ZŁE

#### GLOBALIZACJA I GLOKALIZACJA – TELEŚWIAT

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I MCWIOSKA .....                                                                 | 223 |
| Globalizacja – rozszerzanie świata .....                                         | 224 |
| Glokalizacja, czyli globalne z lokalnym. Konsumpcja<br>w globalnym świecie ..... | 233 |
| Glokalność i tożsamość .....                                                     | 238 |
| ELEKTRONICZNE DOMOSTWO I <i>SMART HOME</i> .....                                 | 249 |
| BIURO ELEKTRONICZNE I ZDALNA PRACA .....                                         | 259 |
| OD SZKOŁY DO M-EDUKACJI .....                                                    | 267 |
| OD BIBLIOTEKI DO MULTITEKI .....                                                 | 277 |
| DIAGNOZOWANIE NA ODLEGŁOŚĆ .....                                                 | 283 |

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| TWÓRCA Z KOMPUTEREM .....                           | 289 |
| Klawiatura zamiast pióra, mysz zamiast pędzla ..... | 289 |
| Sztuka w świecie multimediów .....                  | 292 |
| NIEDOTYKALNE PIENIĄDZE .....                        | 297 |
| DZIENNIKARZE NA MEDIALNEJ AGORZE .....              | 305 |
| ARENA I AMFITEATR MEDIALNY .....                    | 315 |
| E-ADMINISTRACJA, SPRAWNY RZĄD I URZĘDY .....        | 323 |
| PAŃSTWO NADZORU I INWIGILACJA .....                 | 327 |
| POLITYCZNE DYLEMATY REGULACJI MEDIÓW .....          | 335 |
| PROBLEMY PRAWNE I PRAWA OBYWATELSKIE .....          | 339 |
| WOJNA INFORMACYJNA – WYWIADY I MASKARADY .....      | 351 |
| TERRORYZM A MEDIA .....                             | 359 |
| MEDIALNOŚĆ I MOBILNOŚĆ .....                        | 367 |
| Media i my .....                                    | 367 |
| Psychologiczne aspekty nowych mediów .....          | 369 |
| Medialne gry i zabawy .....                         | 371 |
| Telewizyjne okulary .....                           | 372 |
| Multimedia – zabawić się na śmierć .....            | 373 |
| CZŁOWIEK JAKO MEDIUM DLA MEDIÓW .....               | 377 |
| KOSZT DOSTĘPU .....                                 | 387 |

## ANEKS

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| FRAGMENT KSIĄŻKI MARSHALLA T. POE'GO <i>A HISTORY OF COMMUNICATIONS: MEDIA AND SOCIETY FROM THE EVOLUTION OF SPEECH TO THE INTERNET</i> (2005) ..... | 393 |
| CODA, CZYLI KILKA SŁÓW OD AUTORA MONOGRAFII .....                                                                                                    | 397 |
| CHRONOLOGIA WAŻNIEJSZYCH WYNALEZKÓW<br>MEDIALNYCH OD ZARANIA DZIEJÓW DO ROKU 2023 .....                                                              | 401 |
| HISTORIA TECHNICZNEGO ROZWOJU MEDIÓW .....                                                                                                           | 405 |
| WIELCY INNOWATORZY Z POLSKI W DZIEDZINIE<br>TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH .....                                                           | 415 |
| BIBLIOGRAFIA .....                                                                                                                                   | 417 |
| INDEKS OSÓB .....                                                                                                                                    | 427 |